

Мар'єнко Н.І., Степаненко О.Ю.

ВПЛИВ МОРФОМЕТРИЧНИХ ТА КРАНІОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЧЕРЕПА ТА МОЗОЧКА НА БУДОВУ ВІЛЬНОЇ ПОВЕРХНІ ЧЕРВ'ЯКА МОЗОЧКА ЛЮДИНИ

Харківський національний медичний університет кафедра гістології, цитології та
ембріології

Мозочок виконує важливу роль у підтриманні рівноваги тіла та координації рухів. В останні роки значно підвищився інтерес до вивчення анатомії центральної нервової системи (ЦНС) завдяки появі та широкому використанню магнітно-резонансної томографії (МРТ) та комп'ютерної томографії (КТ), що дозволяють вивчати анатомію ЦНС на живих особах. У зв'язку з цим актуальним напрямком морфологічних досліджень мозочка є вивчення норми його будови, що відображає особливості індивідуальної анатомічної мінливості у взаємозв'язку із віковими, статевими та краніотипічними особливостями.

Мета даної роботи - визначити індивідуальну анатомічну мінливість листків сірої речовини вільної поверхні черв'яка мозочка людини з урахуванням статі, віку, морфометричних показників черепа та мозочка, краніотипу.

Дослідження проведено на базі Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи на 230 об'єктах - мозочках трупів людей обох статей (чоловіків - 134, жінок - 96), що померли від причин, не пов'язаних із патологією головного мозку, віком 20-99 років. Досліджувались серединні сагітальні зрізи черв'яка мозочка людини. Підраховувалась кількість листків сірої речовини, що формують вільну поверхню черв'яка мозочка. Отримані результати оцінювали статистично.

Виявлено, що сумарна кількість листків сірої речовини вільної поверхні варіює від 30 до 52. Найчастіше зустрічається 40 листків сірої речовини (14,21% спостережень). При дослідженні кореляційного зв'язку кількості листків та морфометричних показників черепа (довжина, ширина, об'єм), мозочка (вага, об'єм, довжина, ширина, висота) істотної залежності не було виявлено. Проте, при окремому підрахунку кореляційного зв'язку у різних вікових категоріях (20 - 29, 30 - 39, 40 - 49, 50 - 59, 60 - 69, 70 - 79 та 80 - 99 років), виявлено, що в молодших вікових категоріях (20 - 29 років) спостерігається істотний позитивний кореляційний зв'язок кількості листків вільної поверхні черв'яка мозочка та ваги мозочка ($r = 0,61$), об'єму ($r = 0,59$), ширини ($r = 0,42$), довжини ($r = 0,42$). В більш старших вікових групах ця залежність поступово зменшується і майже зникає в найстарших вікових категоріях. Цю особливість можна пояснити віковою атрофією мозочка і тим, що ступінь вираженості вікової атрофії може бути різним, що і зменшує залежність кількості листків і морфометричних показників мозочка. При окремому підрахунку кореляційного зв'язку у групах із різними краніотипами (доліхокрани, мезокрани, власне брахікрани, гіпербрахікрани, ультрабрахікрани), виявлено, що у групі доліхокранів спостерігається істотний кореляційний зв'язок кількості листків вільної поверхні черв'яка мозочка із довжиною черепа ($r = 0,43$), об'ємом черепа ($r = 0,70$), ваги мозочка ($r = 0,89$), об'єму ($r = 0,88$), ширини ($r = 0,61$), довжини ($r = 0,51$). В групах з іншими краніотипами істотного зв'язку між цими показниками не виявлено.

Таким чином, досліджено індивідуальну анатомічну мінливість сумарної кількості листків сірої речовини вільної поверхні черв'яка мозочка людини.

Встановлено, що на кількість листків сірої речовини вільної поверхні черв'яка мозочка впливають морфометричні показники черепа (довжина, ширина, об'єм), мозочка (вага, об'єм,

довжина, ширина, висота), краніотип та вік. Найбільший кореляційний зв'язок між кількістю листків та морфометричними показниками спостерігається в молодших вікових групах та в доліхокранів.